

Список використаних джерел:

1. Кваша О., Левчук В. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260 Кримінального Кодексу України): основні правові позиції Верховного Суду // Слово національної школи суддів України. - № 4 (37) 2021. – С. 163-179 // Електронний ресурс. Режим доступу: http://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2021/4_37_2021/kvashalevchuk.pdf
2. Берднік І.В., Головка М.Б. Основні орієнтири відмежування колабораційної діяльності від суміжних складів кримінальних правопорушень // Нове українське право, Вип. 2, 2022. – С. 156-162. // Електронний ресурс. Режим доступу:
3. Пояснювальна записка до проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо деяких питань визначення правового статусу тимчасово окупованих територій України в умовах воєнного стану// Електронний ресурс. Режим доступу: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/247/225>

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Поляков Андрій, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Одним із актуальних питань регулювання академічної доброчесності у світі є запровадження кодексів академічної доброчесності в кожному окремому закладі вищої освіти, які містять основні засади, правила та норми етичної поведінки здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників. Запровадження контролю з боку академічної спільноти над якістю наукових публікацій, особливо що стосується цитувань і авторства, наблизить визнання українських вчених та освітян як таких, що забезпечують бездоганну чесність та прозорість, повагу і дотримання етики доброчесності у світовій професійній спільноті. Це суттєвий крок до вибудовування

відкритої комунікації і розвитку партнерських відносин з іноземними ЗВО та науковцями.

Якщо звернутися до світового досвіду, то питання єдиних освітніх стандартів вже напрацьовані в низці документів (Велика Хартія університетів (1988 р.), Бухарестська Декларація з етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європейському регіоні (2004 р.)). Як зазначає О.М. Слодобанюк, "ідея про нову роль університету в сучасному суспільстві як соціальної структури, здатної створювати модерні моделі управління та самоорганізації, ще більш актуалізує вагомість морального виміру впливу університетів, а також підтримується серед провідних університетів світу" [1, с.237]. Наприклад:

– "University of California Berkeley (США) спирається у реалізації місії «служіння задля кращого світу» на такі цінності: щирість, чесність, рівність, різноманітність, гідність, свободу, досконалість, активність і лідерство" [2];

– "Stanford University (США) керується у своїй діяльності місією «сприяти добробуту громади шляхом впливу від імені людства та цивілізації» та принципом, який визначено як «подих вітру свободи»" [3];

– "University of Cambridge (Сполучене Королівство) реалізує місію «розвиток суспільства через освіту, навчання та дослідження, які здійснюються на найвищому міжнародному рівні досконалості» через призму цінності свободи" [4].

В світі можна спостерігати три типи реакцій на проблему академічної недоброчесності. Це: "1) повне замовчування проблеми та декларування її відсутності; 2) теоретичні розмови про академічну доброчесність на фоні замовчування та відмови розбирати конкретні випадки, аж до оголошення викриттів академічної недоброчесності порушенням «академічної етики»; 3) відкрите та доброчесне ставлення до проблеми, моніторинг та розгляд виявлених випадків недоброчесності та розробка заходів для попередження академічної недоброчесності" [5, с.107].

У Стенфордському університеті академічним плагиатом називають "«використання без надання обґрунтованого та належного цитування або визнання автором чи джерелом оригінальної роботи іншої людини незалежно від того, чи є ця робота кодом, формулою, ідеєю, мовою, дослідженням, стратегією, текстом тощо». Йельський університет розглядає академічний плагиат як «використання чужої роботи, слів або ідей без посилань». Кембриджський університет називає академічним плагиатом «подання як власної праці незалежно від наявності наміру обманувати, роботи, яка частково чи цілком запозичена з чужої праці без належного посилання». Національний науковий фонд США називає академічним плагиатом «привласнення чужих ідей, методів, результатів або слів без оформлення належного цитування» [6].

В Україні, відповідно до статті 42 Закону України "Про освіту" закріплено таке визначення: "академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися

учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень" [7]. Якщо звернутися до практики деяких українських ЗВО, то Острозька академія в Кодексі академічної доброчесності схвалила незмінним визначення із закону, додавши таке формулювання "також адміністрування освітнім процесом". Волинський національний університет імені Лесі Українки та Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" у своїх Кодексах академічної доброчесності повністю запозичили визначення із закону.

Тим не менш всі кодекси об'єднує єдина мета – це використанням досвіду провідних зарубіжних закладів вищої освіти і рекомендацій SAIUP ((Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project) – Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні, що реалізується Американськими радами за підтримки посольства США в Україні спільно з Міністерством освіти і науки України. ЗВО єдині у позиції, що порушення правил академічної доброчесності не лише паплюжить репутацію університету, а й зменшує цінність освітніх та наукових ступенів, що здобуваються в університеті при інтеграції у світовий освітній і науковий процес.

Дональд МакКейб і Гарі Павела стверджують, що "запровадження кодексів честі в закладах вищої освіти сприяє ствердженню категорії честі (доброчесності) як інтегрувальної для академічної спільноти закладу. Можливо, тому якнайкраще вони діють у порівняно невеликих навчальних закладах, де навчаються місцеві мешканці. Проте науковці зазначають, що для ґрунтовного засвоєння вимог і правил кодексів іноді може знадобитися досить багато часу" [8].

Таким чином, євроінтеграційні процеси в освітянському просторі України, а також входження ЗВО у світові наукометричні бази, такі як Web of Science, Scopus, Index Copernicus, Astrophysics, PubMed, Mathematics, Chemical Abstracts, Springer, Agris, GeoRef обумовлюють від університетів створення позитивного та довірливого іміджу, який повністю зорієнтований на компетентне, дбайливе і прозоре ставлення до авторських досліджень світового інтелектуального та наукового надбання. Адже академічна доброчесність є культурним і демократичним показником принципів усвідомлення учасниками освітнього процесу цінності дотримання високих стандартів у системі освіти на міжнародному рівні.

Список використаних джерел та літератури:

1. Слодобанюк О.М. Стан дослідження проблеми забезпечення академічної доброчесності у вищій освіті України. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 05. Педагогічні науки: реалії та перспективи.

- Випуск 70. 2019. С. 236-240. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/27916>
2. UC Berkeley. URL: <http://www.berkeley.edu>.
  3. Stanford University. URL: <http://www.stanford.edu>
  4. University of Cambridge. URL: <http://www.cam.ac.uk>
  5. Нагурна Я. В. Академічна доброчесність в Україні і світі / Академічна доброчесність: виклики сучасності : Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2021. 174 с. URL: https://www.iiasc.org/wp-content/uploads/2021/05/iiasc_academic_integrity_04_2021-1.pdf
  6. Лист Міністерства освіти і науки України «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» 23.10.2018 № 1/9-650 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>
  7. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
  8. McCabe D., Pavela G. Some good news about academic integrity. Change: The Magazine of Higher Learning. 2000. № 32 (5). Pp. 32-3.

ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІМЕЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Пономаренко О. М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені проф. О. І. Процевського ХНПУ ім. Г. С. Сковороди

У сімейному законодавстві України легально визначено дві форми організації сімейного життя, в основі яких лежить добровільність (добровільна згода; договір). Перша форма - це шлюб, друга - фактичне проживання однієї сімей без реєстрації шлюбу. Між цими двома формами організації сімейного життя є подібність і відмінність.

До спільних рис цих форм слід віднести добровільність і спрямованість (мету).

І шлюб, і фактичні шлюбні відносини є добровільними союзами, що означає, що в їхній основі лежить взаємна згода суб'єктів, яка за своєю правовою природою є не чим іншим, як договором. Саме це дає підставу